

de raad van de gemeente Westerkwartier
per mail via griffie@westerkwartier.nl

Contactpersoon
Erna Muntendam

Kenmerk
1969128297

Leek
25 april 2023

Onderwerp

Informatie Beleidsplan Sociaal Domein

Geachte leden van de raad,

Middels deze raadsbrief informeren we u over de stand van zaken en het proces met betrekking tot het opstellen van een nieuw beleidsplan sociaal domein.

Aanleiding

Naar aanleiding van de decentralisaties hebben de vier voormalige gemeenten Grootegast, Marum, Leek en Zuidhorn in 2014 voor het laatst een gezamenlijke visie op het sociaal domein ('Het wenkend perspectief in 2016') vastgesteld alsmede een Beleidsplan Vernieuwing Sociaal Domein Westerkwartier 2015-2018. Deze documenten vormen nog steeds de basis voor onze werkzaamheden in het sociaal domein. Hoewel lang geleden opgesteld, zijn de uitgangspunten ervan nog steeds actueel. De gemeente wil nog steeds zoveel mogelijk zelfstandige en zelfredzame inwoners die zelf de regie voeren op hun eigen leven en zich verantwoordelijk voelen voor hun eigen leefomgeving en voor elkaar. In actuelere opdrachten en programma's is deze visie steeds toegepast en verder doorontwikkeld. Denk bijvoorbeeld aan de opdracht voor de basisondersteuning van Sociaal Werk De Schans of aan het Preventieprogramma Sociaal Domein. We hebben als gemeente dus niet stil gezeten. Gestimuleerd door goede ervaringen met de opzet en visie achter deze opdrachten, is onze wens om het beleidsplan voor het brede sociale domein te herijken. En dan op een zodanige manier dat we de doelen concreet formuleren, waar mogelijk inclusief streefwaarden en indicatoren op basis waarvan we kunnen meten of de doelen gehaald zijn. Deze wens sluit naadloos aan bij de aanbevelingen van de rekenkamercommissie en de wens van de vorige raad.

Onderzoeksrapport rekenkamercommissie en wens van de raad

In het onderzoeksrapport van de rekenkamer Westerkwartier 'Onderzoek sturing sociaal domein' (juni 2021) is geconstateerd dat de huidige gemeentelijke doelen uit het 'Beleidsplan Vernieuwing Sociaal Domein Westerkwartier 2015-2018' vooral over de inrichting van het sociaal domein gaan (de HOE vraag) en niet over de te verwachten maatschappelijke effecten (de WAT vraag). Er zijn beleidskeuzes gemaakt zonder koppeling aan doelen, maatschappelijke effecten,

streefwaarden en indicatoren. Hierdoor is het voor de raad lastig om te sturen op de beleidskeuzes die (moeten) worden gemaakt. De terugkoppeling die de raad momenteel krijgt is voornamelijk gericht op het gebruik van voorzieningen en de kosten. Op die manier is er nauwelijks te sturen vanuit de inhoud.

De toenmalige raad heeft daarom in november 2021 de opdracht gegeven aan het college om eerst te komen tot een herijking van het beleidsplan sociaal domein. Daarin verzoeken zij om in ieder geval per wet voorstellen te doen voor doelen, indicatoren en waar mogelijk streefwaarden. Pas na een scherpe en heldere formulering van doelen, streefwaarden en indicatoren is het gesprek over de gewenste sturingsinformatie namelijk pas mogelijk.

Aangezien het sociaal domein breder is dan alleen de vanuit het Rijk vastgestelde drie wetten (vier met Passend Onderwijs erbij) stellen wij voor deze te verbreden met andere gemeentelijke opgaven waar wij voor staan. Te denken valt aan: welzijn/de basisondersteuning, sport en cultuur, (passend) onderwijs, publieke gezondheid, maatschappelijke ondersteuning, armoede- en minimabeleid en leefbaarheid. Tevens stellen we voor om niet alleen per wet doelen te formuleren maar dat integraal te doen voor het hele sociaal domein.

Doel opdracht

Het doel van deze opdracht is om een nieuw beleidsplan sociaal domein Westerkwartier te ontwikkelen. Uitgangspunt is niet zozeer om volledig nieuw beleid op te stellen maar zo veel mogelijk te kijken wat we al doen in het sociaal domein, welke plannen en akkoorden daar aan ten grondslag liggen en deze waar nodig te actualiseren. In het beleidsplan verbinden we de onderdelen met elkaar zodat we tot een samenhangend, dus integraal, plan komen. Het beleidsplan zal onze kapstok zijn waaraan wij onze inzet in het sociaal domein toetsen.

In het beleidsplan komende de volgende elementen centraal te staan:

1. De ambities van de gemeente Westerkwartier en de visie op het sociaal domein;
2. De rol die de gemeente vervult in het sociaal domein;
3. De hoofddoelen waar we de komende periode op in gaan zetten;
4. De vertaling van de hoofddoelen in maatschappelijke effecten en streefwaarden;
5. De formulering van indicatoren op basis waarvan we kunnen monitoren of we de maatschappelijke effecten en streefwaarden gaan halen;
6. De wijze waarop we positieve gezondheid integreren in onze doelen;
7. Definitie van het sociaal domein en duidelijkheid over wat er wel en niet onder valt;
8. Inzicht in de samenhang tussen alle beleidsthema's, plannen, akkoorden, projecten in het sociaal domein;
9. Inzicht in onze samenwerkingspartners in het sociaal domein en de globale taken en verantwoordelijkheden (mede in relatie tot die van de gemeente);
10. Proces met betrekking tot inspraak voor het uitvoeringsplan om te komen tot draagvlak voor ons beleid bij onze inwoners en samenwerkingspartijen.

Begrenzing opdracht

Het beleidsplan gaat niet in op de beleidsinstrumenten die we kiezen om de maatschappelijke effecten te bereiken (de HOE vraag). Het voorstel is om dat separaat uit te werken in een of meerdere uitvoeringsplan(nen) en daarin direct verbinding te zoeken met de taken en verantwoordelijkheden van onze samenwerkingspartners. De gemeente kan er namelijk niet alleen voor zorgen dat de doelen gehaald worden. Daarvoor zijn we mede afhankelijk van een heleboel maatschappelijke partijen. Op voorhand willen we daarom met al deze samenwerkingspartners afspraken maken wie wat op welk doel doet en wie welke rol in de

keten heeft om zo daadwerkelijk te komen tot een samenhangend en integraal uitvoeringsplan. In de basisondersteuning werken we al op deze manier met Sociaal Werk De Schans met behulp van een Doelen Inspanningen Netwerk (DIN). Dit instrument zou hiervoor als voorbeeld kunnen dienen.

Proces tot nu toe

Begin 2022 zijn we al gestart met het proces om te komen tot een beleidsplan sociaal domein. We hebben een procesvoorstel met planning gemaakt, een format voor een doelenboom ontwikkeld en op 17 februari 2022 een (online) raadsactiviteit georganiseerd voor de toenmalige raad. Op deze avond hebben we de raad geïnformeerd over de concrete acties in het proces om te komen tot een herijking van het beleidsplan en voorstel voor sturingsinformatie. Het procesvoorstel is besproken en aan de hand van de doelenboom is input opgehaald voor de kaders van het beleidsplan. De toenmalige raad kon zich goed vinden in het proces en de voorgestelde opzet voor het beleidsplan. Daarna is het proces stil komen te liggen. Enerzijds omdat de coalitievorming een tijd heeft geduurd en anderzijds omdat er ambtelijke inzet gevraagd werd bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen. In het nieuwe college uitvoeringsprogramma wordt eveneens gesproken over het belang van een geactualiseerd beleidsplan sociaal domein: *'We actualiseren het beleidsplan sociaal domein, en nemen daarin sturingsinformatie en streefwaarden op'*. In februari 2023 hebben we een herstart gemaakt in dit proces.

Context sociaal domein

De huidige samenleving stelt hoge eisen aan inwoners. Er wordt verondersteld dat inwoners zelfredzaam zijn, een netwerk hebben dat hen ondersteunt (samen redzaam) en indien nodig in staat zijn zelf de weg naar ondersteuning en zorg te kunnen vinden. Tegelijkertijd is de maatschappij de afgelopen decennia steeds complexer geworden door prestatiedruk, participatie, medicalisering en digitalisering.

We gaan er aan de ene kant van uit dat onze inwoners het vermogen hebben zich aan te passen en zelf regie te voeren. Ook in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen die nu eenmaal bij het leven horen. Aan de andere kant zien we dat er inwoners zijn die daar ondersteuning bij nodig hebben. Juist dáár zien we een rol voor de gemeente: we ondersteunen, wanneer nodig, onze *inwoners* bij de *uitdagingen* van het *leven*. Vanuit deze context stellen we het beleidsplan sociaal domein op.

Plan van aanpak vanaf februari 2023

Om tot een herijking te komen van het beleidsplan sociaal domein zijn de volgende stappen nodig:

Stap	Wat	Wanneer
1.	Kaders beleidsplan scheppen: ▪ Opdrachtformulering ophalen bij bestuurders. ▪ Raadsbrief opstellen over proces en aanpak. ▪ Relevante (beleids)plannen, akkoorden, programma's en projecten verzamelen. ▪ Cijfers verzamelen die betrekking hebben op het sociaal domein.	februari-mei 2023

	▪ Vaststellen wie we in welke fase op welke wijze in het proces moeten betrekken (intern en extern). Taken en rollen bepalen in de verschillende fasen van beleidsontwikkeling. ▪ Opstellen plan van aanpak inwonersparticipatie. ▪ Samenstellen kerngroep die het beleidsplan verder gaat uitwerken.	
2	Input beleidsplan verzamelen: ▪ Input ophalen voor het beleidsplan (zowel intern als extern) door aan te sluiten bij bestaande overlegstructuren zoals het beleidsoverleg, de gebiedsteams van De Schans, de Adviesraad, overleggen in de sport- en cultuursector, onderwijs, zorgpartijen, etc.: - Welke ontwikkelingen zien we in Westerkwartier? - Wat voor gemeente willen we zijn? - Wat is onze visie op het sociaal domein? - Voor welke opgaven staan we de komende jaren? - Wat doen we al (wat gaat goed?) en wat is er nog nodig (wat kan beter)? - Welke maatschappelijke effecten willen we bereiken? - Hoe vertalen we deze in meetbare doelen met streefwaarden en indicatoren? ▪ Uitvoering (laten) geven aan het inwonersparticipatietraject (door CMO STAMM). ▪ Terugkoppeling van de opgehaalde input naar college en raad middels een raadsactiviteit. ▪ Besluitvorming GO/NO GO op de opgehaalde input en het voorgestelde kader.	Mei – oktober 2023
3	Uitwerking van de input in het beleidsplan (schrijfproces)	Oktober 2023 – januari 2024
4	Inspraak op het eerste concept door betrokkenen, Adviesraad Sociaal Domein en samenwerkingspartners.	Februari 2024
5	Vaststelling beleidsplan in college en raad.	Maart - april 2024

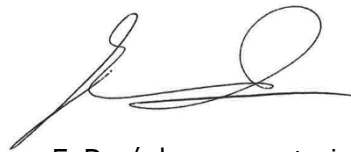
Raadsactiviteit

Graag organiseren we na de zomer een raadsactiviteit om u te informeren over de voortgang en opbrengst van bovengenoemd proces en is er voor u gelegenheid om input te leveren. We gaan er vanuit u hiermee eerst voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A. van der Tuuk, burgemeester

E. Paré, loco-secretaris